

Oponentní posudek - Bakalářský projekt

Název projektu: Dílny Ďáblice

Vedoucí projektu: Ing. arch Michal Kuzemský

Vypracoval: David Budil

FA ČVUT, 2021/2022

David návrhem objektu dílny vyplňuje chybějící blok z vnějšku kompaktním soliterem. Myslím, že skvěle zvládnul měřítko a usadil dům sebejistě - má dobrou proporci ve vztahu k okolním budovám a velikosti předprostoru. Půdorysně vyplňuje blok v pravidlech pravoúhlého urbanismu, prostorově je však dům v pohybu díky dynamické fasádě a tím skvěle reaguje na všesměrnost pohybu lidí, kteří se vynořují a mizí v eskalátorech stanice metra. Expresivní výraz fasády drží a ohraničuje volné prostranství. Vtipná a chytrá je změna proporce a úhlu fixních markýz, jejichž délka se přes roh různí. Vytváří tak v náročných pohledech pohyb a napětí. Posiluje vymezení nejasného náměstí vepředu, ale pomocí totožných triků působí dobře také v pohledech ze všech stran sídliště. Nemá záda. Ano, v tomto kontextu velmi chytré. Tedy fasáda skvělá, s přesahem do urbanismu. O realističnosti subtilních profilů, markýz bez krytek a funkčnosti v ochraně proti bočnímu slunci a přehřívání pochyby mám. Myslím ale, že David zná hledaný obraz domu a pokud by na něm netrval definitivně a hledal řešení i při postupném zjišťování limitů reálných dimenzí a stavebních výrobků, nemusí se bát kompromisu nebo oslabení výrazu. Naopak, nedokonalý plastový model, který zjevně na limity tiskárny narazil, mám raději, než stylizované podzimní vizualizace. Úskalí v tomto pohledu vidím ve zvolené zlaté barvě. To, že se mi nelíbí a nerozumím tomu, co má evokovat, je subjektivní a nechci komentovat. Je ale natolik specifická a definitivní, že tuto vrstvu snese hůře. Bude vypadat stejně krásně např. při pohledu zevnitř s fasádními profily hlubokými přes 20 cm, které přibily v dopracování projektu? Jaké barvy budou profily? Netvoří tolik plochy, že se dostanou se zlatou do kolize? Nebo budou taky zlaté? Nevadí zlatý odraz v dílně? Jeden segment fasády v celé výšce měl David v dopracování bakalářské práce aktualizovat a zobrazovat komplexně, 2D i prostorově, čarami i obrazy nebo modelem včetně přilehlých sloupů s hlavicovitými průvlaky a Deltabeamem. Česky neznám, anglicky mock-up. Šikmý sokl - nevím, sám neumím, ale proč ne - socha sokl a odstup potřebuje. Myslím, že pomáhá, podporuje dynamiku pohybu a tvarosloví šikmých úhlů markýz, ale také podobně narušuje pravoúhlý plovoucí urbanismus sídliště. Toto vše David trefil skvěle hned na začátku projektu.

Vnitřní schéma domu je ovlivněno návazností na protější pasáž. Osobně o její důležitosti tolik přesvědčený nejsem. V situaci s půdorysy přízemí působí schéma sugestivně, objevilo se v několika dalších projektech semestru. Nevím, jestli má takovou sílu, aby ovlivnilo rozhodnutí vyříznout všechna podlaží. Myslím, že se takto schematicky promítlo do půdorysu, pak i řezu - není velkorysé, je velké a prostorový účinek je přesto tísnivý. Je tak velké, že se nezabydlí. Čekal bych, že zde alespoň povede jeřábová dráha, ale nenacházím účel, kromě prosvětlení vnitřních fasád. Je to drahý objem na výstavbu i budoucí provoz. Velká prosklená plocha střechy není stíněna.

Nevím, co si s tímto prázdňem počít, trochu mě děsí, pocit mám podobný jako v betonovém atriu fakulty architektury. Totální a definitivní Architektura, která bude vždy převažovat a Olověný Dušan se tak raději odehraje v posluchárně. Obávám se akustiky, neschopnosti prostor zabydlet i kvůli požárním únikům, nelíbí se mi proporce vertikálního betonového gridu.

Atrium také ukrojilo přesně tu část domu uprostřed, kde mohly být prostory, které postrádám. Místnosti, které zlevňují každý metr čtvereční celku a znamenají tedy dostupnější pronájemné buňky. Vnitřek měl být hustší, objem intenzivněji vyplněn, měl nabídnout více - vnitřní urbanismus nebo jen atrium těsnější, hravě o poloviční šířce. Propast mezi oběma trakty je silná, ale v návrhu nedostatečně využitá téma.

David se snaží různorodou škálu prostor vytvořit. Pracuje s dvojitou výškou, propojovatelnými buňkami. Ve vizualizacích temné, ale ve skutečnosti jde o krásné a prosvětlené prostory, všechny stejně drahé k pronájmu. Vytváří škálu od krásných po ještě krásnější. Prašná sdílená dílna někde uprostřed dispozice nebo sklad s úzkým pásovým oknem mi chybí.

Celkově pro mě tedy není jednoduché umět si v domě dílny animovat. Představuji si spíše extrovertní showroomy, koncové články výroby, které se tváří, že vyrábějí na koleně, ale chtějí produkt prodat. Anebo Fab laby, o kterých píše David. Připadám si jako v moderním kampusu univerzity nebo v obchodní pasáži. V pronajatých buňkách tuším spíše služby. Pro dílnu hledám více zdí a méně skla, od kterého udržuju odstup. Více prostoru, kde se mi práce taky nemusí dařit. Toto David upravil ve druhém semestru. Při řešení vnitřních fasád pomocí luxferů bych naopak zvažoval některá dveřní křídla prosklená. Nebo hravěji kombinovat. Nejedná se o primární konstrukci, ale o měnitelnou výplň. Může být dřevěná do výšky stolu a dál čiré prosklení, polykarbonátová stěna, luxfery... Nové vizualizace škodí - identické věžeňské cely se směrovanými lampami a špinavý monolitický beton. Ve skutečnosti ale čistý prefa skelet.

David se snaží navrhnout dům flexibilní, který umí v čase pojmout různé funkce. Zadáním dílny, ale v jeho pojetí také dům bez programu, který rozšiřuje sídliště o chybějící funkce. S tímto požadavkem se ztotožňuji jako s velmi současným. Možnost proměnit funkci znamená o důvod méně muset stavbu v budoucnu nahradit. Bude snadné ji adaptovat, což možná dnes primárně ovlivňuje její životnost a tím také ekologickou stopu stavění.

David myslím vědomě navazuje na tendenci a to včetně formálního jazyka, momentálně silně viditelnou zejména ve francii. Ateliéry jako Bruther, Lacaton Vassal, Baukunst si vybírá jako své reference. Tedy stavby myšlené a navržené jako skelet, ve smyslu kostry, rámce, anglicky výstižněji framework. Domy stavěné na hraně architektury a infrastruktury. Domy, které deklarují jakousi neutralitu a uživatelskou svobodu a jejichž autoři tvrdí, že neradi designují, neradi navrhuji proporce oken na fasádách.

V takovém případě je výzvou vytvořit stavbu, která nepostrádá charakter, která je neutrální, ale také jednoznačně dílem konkrétního architekta i přes omezený arzenál výrazových prvků. Pro výše zmíněné ateliery spíše platí, že forma je výsledkem této kostry, konstrukce, struktury, výsledkem požadavků na vnitřní prostředí budovy. Kostra školy architektury v Nantes pokřivená rampami po obvodu charakter rozhodně neztrácí. Bruther nechají formu, a myslím že s radostí, narušit příznými objekty technologií, schodišť, výtahů. Zdá se mi, že v Davidově případě převažoval opačný postup. Na začátku trefil dům zvenku a cítil to - vytvořil sochu, výtvarně silnou formu a nechtěl obraz dál narušit. Neříkám, že to měl udělat. Dokonalá forma v kontextu sídliště opravdu funguje. Do jisté míry si tím však svázal ruce při řešení vnitřní struktury a byl v každém rozhodování již hotovou obálkou ovlivněn.

Tedy rozumím logice flexibilní stavby a neutrálního programu domu a z mého pohledu ji David provedením projektu, návrhu i dopracováním stavebně-technické části dodržuje velmi dobře a konzistentně - volbou konstrukčního systému, požárním řešením, rozmístěním instalačních jader i komunikačních jader, která jsou zároveň únikovými cestami. Myslím, že komplexní projekt dokáže tyto požadavky naplňovat a zároveň posilovat zmíněný charakter. Musí každé rozhodnutí nebo omezení, konstrukční, technické či technologické řešení využít kreativně ve svůj prospěch. Přiznávám, potřeboval jsem zdůvodnit a dostat se k tomu, že v Davidově projektu toto postrádám. Uvnitř domu tápu, hledám souvislosti, výtvarné, tvarové, ve stykování konstrukcí, hledám návaznosti a kolize, které vyřešil autorsky, vtipně, nově, nezvykle, které vytváří napětí, znejistí mě, které vidím poprvé. Snažím se pojmenovat, ne nutně slovně, co je to hledané, co se má propsat do všech měřítek obrazů i výkresů. V pohledu do atria podobné momenty nacházím stěží. Napětí, které jsem zažíval zvenku, uvnitř nenacházím. Skelet působí těžkopádně a genericky, má jasné hranice vymezené obálkou, kterou vyplňuje. Uvnitř dynamika nebo prostorový účinek chybí. Nic není špatně, ale vše je stejně důležité a dotážené.

Chybí mi zacílení, vnitřní obraz domu. I v osobní prezentaci kompletního projektu, myslím tím obou částí, jsem nepoznal, co bylo pro Davida nejdůležitější, co věděl, že nesmí ztratit, co ho bavilo více, na čem se trápil. Splnil vše. Spočítal zatížení i požární odolnost konstrukcí. Z mého pohledu ho měl rozhodně primárně zajímat skelet a to vždy také jako výrazový a výtvarný prvek - ta kostra flexibilního domu, která zůstane. Měl konzultovat například řešení osového posunutí sloupů nad 1.NP a z problému udělat charakteristický detail domu. Tvarosloví hlavicovitých průvlaků i obloukových náběhů za mě nehezké ve vztahu ke geometrii šikmých markýz. Škoda, že David musí splnit výpočet zatížení desky místo toho, aby zvolil tloušťku spirollu tabulkovým odhadem a měl čas navrhovat skelet z pozice architekta. Tyto momenty nemá proskicované, zde nehledal. Proporce sloupů a průvlaků, tvar styků prefa dílců. Fasádní profily zesílily natolik, že se sloupů najednou dotýkají, v rohu tedy vzniká dutina. Nepochopil jsem, jestli je roh průhledný nebo je dutina vyplněná, zvenku černý panel. Sloup nemá dost prostoru, kostra prosvítala navenek, takto obraz ztrácí hloubku. Podobně vnímám rozhodnutí dělení svislého modulu. Původně shodná šířka po celém obvodu, nyní v rozích úzké panely. Zvenku ale rozdíl. Původně roh abstraktní krabice, nyní blíže k nároží.

Po dopracování bakalářské práce také horní markýzy již nevisí ze samotné hrany domu. Ona to nemá být zvenku krabice s otevřeným víkem? Nevnímám to pouze takto zjednodušeně postmoderně, ale v zobrazeních ve studii má tento detail obrovský účinek. Myslel jsem, že je to tak samozřejmé, že jsem nikdy nekomentoval. Možná to je má interpretace a David řekne, že to takto chtěl. Ale musí si být vědom, co způsobí přidání dvoumetrové zlaté atiky, o to víc v pohledu se sousedním kinem, které ji má z travertinu, ale i dalšími domy i paneláky v pozadí. Ve studii to nebyl dům. Ta hrana s postmoderním ve smyslu dům jako objekt, dům, který se dá pojmenovat jako krabice, ale nesedí to zcela, dům ve větru, s křídly, s kovovou, ale zdálky textilní fasádou svěšenou přes okraj... to mě bavilo víc.

David pracuje velmi profesionálně. Mám dojem konstantního postupu v práci, kvality výstupů, dodržení termínů. Neprezentuje skici, pracuje převážně digitálně. Na můj vkus příliš cílí na hezkou formu a dotahuje všechny části projektu stejnoměrně, nikde si neodpočine. Jeho bakalářskou práci považuji za výbornou. 3. ročník - úroveň vysoce nadstandardní.
A.

V Praze dne 5.3. 2022
Ing. arch. MgA. Ondřej Blaha